

Heyns' Beroep Op De Schrift

(Vervolg)

OFSCHOON prof. Heyns meent, dat de twee teksten, die we in ons vorig artikel bespraken, eigenlijk voor heel de zaak beslissend mogen worden geacht, toch wijst hij nog op vele teksten, die z. i. een algemeen, welgemeend aanbod van genade en zaligheid leeren. We zullen de voornaamste er van bespreken.

En dan mag wel allereerst genoemd worden Matth. 11:28-30: Komt herwaarts tot mij allen, die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven. Neemt mijn juk op u en leert van mij, dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uwe zielen. Want mijn juk is zacht en mijn last is licht. Het gaat hier vooral over het eerste vers van deze pericoop. Heyns meent, dat wij hier "vermoeid en belast" niet mogen beperken, maar dat dit wijst op alle menschen zonder onderscheid. En alzoo meent de professor dan klaar te zijn met het bewijs voor een algemeen aanbod in dezen tekst.

Nu mag allereerst worden opgemerkt, dat ook al stemmen we Heyns toe, dat vermoeiden en belasten in den tekst genoemd alle menschen zijn, hij nog geen stap

gevorderd is met zijn bewijs voor een algemeen aanbod. De zaak is eenvoudig, dat we hier ook geen aanbod hebben. Heyns leest in alle teksten een aanbod. Maar als hij nauwlettend toeziet en den tekst eenigszins bestudeert, dan zal hij zelf wel inzien, dat er niet alleen geen algemeen aanbod, maar in het geheel geen aanbod in dezen tekst ligt. Wat we ook hier hebben, dit is zoo duidelijk, dat de eenvoudigste het aanstonds kan zien, is eene roeping en een belofte en de belofte is niet tot allen zonder onderscheid, maar alleen tot degenen, die de roeping gehoor geven en opvolgen. De roeping is: komt allen tot mij! De belofte is: ik zal u ruste geven. Als we dus den tekst in den vorm gieten van eene leerstellige verklaring, dan krijgen we dit: Christus belooft allen, die tot Hem komen, de rust der zielen. Zoo hebben ook de Canones het, III, IV, 8. Goed. Maar nu zal Heyns toch zelf inzien, dat dit in de eerste plaats geen aanbod is, en dat, in de tweede plaats, hier geen algemeen element in ligt. Wat Heyns aanziet voor een aanbod is eene roeping en eene belofte. En wat Heyns beweert algemeen te zijn, is juist zeer particulier: de belofte geldt alleen degenen, die tot Christus komen. En dit komen tot Christus is een daad des geloofs. Het is eene diepingrijpende, geestelijke daad. Het komen tot Jezus is lang niet zoo eenvoudig, als het wel wordt voorgesteld in vele Methodistische revival-meetings en straat predikaties, of ook bezongen wordt in vele verderfelijke hymns. Het houdt in de eerste plaats in, dat hij, die tot Jezus komt kennis, geestelijke kennis heeft van eigen zonde en ellende,

en tot de bekentenis is gekomen voor den Heere, dat al zijne gerechtigheden niet anders zijn dan een wegwerpelijk kleed, zoodat eigen werk zijne gerechtigheid voor God niet kan verdienen. Hij is verloren in zichzelf. Hij is arm zondaar geworden. Hij is ledig. Er is in hem geen gerechtigheid en heiligheid, geen wijsheid en geen kennis; niets dan schuld en zonde en verdorvenheid, niets dan dwaasheid en duisternis en vijandschap tegen God. Het houdt ook in, in de tweede plaats, dat hij Christus heeft leeren kennen in al Zijne volheid van heil, van gerechtigheid en heiligheid, van wijsheid en kennis Gods en van volkomene verlossing; heeft leeren kennen, niet alleen maar in den zin van *weten*, maar in dien geestelijken zin, die zich openbaart in het verlangen om Hem te bezitten, opdat Zijne volheid eigen ledigheid mag vervullen. Al wat aan Hem is, is dan gansch begerlijk. Dit komen tot Jezus houdt, in de derde plaats in, dat men, eigen werk volkomenlijk wegwerpend, zich aan de voeten des Heilands heeft geworpen, alleen hopen op Zijn lijden en sterven en opstanding, met de bede: wees mij zondaar genadig! En het houdt, in de vierde plaats, eindelijk in, dat men door het geloof Hem heeft omhelsd, zich bewust geworden is, Zijn eigendom te zijn, en nu al Zijne weldaden deelachtig is geworden.

Welnu, hun, die alzoo tot Jezus komen, om zich alleen op Hem te verlaten, belooft de Heiland rust; rust der ziel, daarin bestaande, dat die ziel ingaat in het volmaakte werk door de opstanding van Christus aan

het licht getreden; en de eeuwige ruste, die er overblijft voor het volk van God. En zoo verstaan, zal ook Heyns niet meer willen volhouden, dat we hier een algemeen aanbod van genade en zaligheid hebben, maar inzien, dat we het te doen hebben met een zeer particuliere belofte. Dit zal vooral den professor duidelijk worden, als hij daarbij voor de aandacht houdt, dat de Heiland Zelf heel duidelijk ons leert, dat deze "konden" de uitverkorenen zijn. Immers: "Al wat de Vader mij geeft, zal tot mij komen, en die tot mij komt, zal ik geenszins uitwerpen." En ook: "Daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan, tenzij het hem gegeven zij van mijnen Vader," Joh. 6:37, 65. En nogmaals: "Niemand kan tot mij komen, tenzij de Vader, die mij gezonden heeft hem trekke," vs. 44. Heyns kent deze teksten ook wel. Ook wil hij met mij de Schrift in haar eigen licht verklaren. Welnu, laat Heyns deze woorden van den Heiland dan slechts in verband brengen met Matth. 11:28 en hij zal inzien, dat zijn bewering, dat we in den laatsten tekst een algemeen aanbod van genade en zaligheid hebben niet opgaat. De Heiland belooft rust. Aan wie? Aan degenen, die tot Hem komen. Wie zijn degenen, die tot Hem komen? Zij, die Hem van den Vader gegeven worden, door den Vader worden getrokken. En wie worden door den Vader getrokken? De uitverkorenen. Er is geen ontkomen aan. Ook Matth. 11:28 is door en door particulier. En dit particulier karakter van den tekst hangt nog niet eens aan een zekere verklaring van "vermoeiden en belasten," zooals Heyns meende.

Voorts stemmen we echter ook niet toe, ook al is het, dat het particulier karakter van den tekst er niet aan hangt, dat "vermoeiden en belasten" alle menschen zijn. En ook stellen we er prijs op, dat de tekst in dien algemeenen zin niet worde verklaard, omdat daardoor juist degenen, wien de belofte geldt, den troost en aanmoediging, die in dit woord voor hen liggen, zouden missen. En dit mag niet. Het brood der kinderen mag toch niet voor de honden geworpen. Ook Heyns zal zich toch voor de onvermijdelijke vraag geplaatst moeten zien, wil hij den tekst verklaren: vermoeiden en belasten in welken zin bedoelt de Heiland hier? Iemand kan vermoeid en belast zijn in den lichamelijken zin des woords en Heyns zal mij toestemmen, dat deze hier buitengesloten kunnen worden. Menschen kunnen ook vermoeid zijn naar de ziel in den natuurlijken zin des woords. Ze kunnen gebukt gaan onder de lasten des levens, die dan weer van allerlei aard kunnen zijn. En ook deze menschen bedoelt de Heiland niet. Hierover bestaat geen verschil. Neen, deze vermoeidheid behoort tot dezelfde categorie als de ruste, die de Heiland belooft. En daarom moet ze verstaan worden in den geestelijken zin. Het zijn dus menschen, die vermoeid zijn, omdat ze naar gerechtigheid zoeken, en niet anders vinden dan zonden. Menschen, die van hunne zonden zeggen, dat ze als een zware last hun te zwaar geworden zijn. En dit kan nu eenmaal van alle menschen niet worden gezegd. Ofschoon we het dus volmondig toestemmen, dat er allerlei lasten gedragen worden, dat er ook allerlei ver-

moeidheid in de wereld is, en dat het, afgedacht van den tekst, dien we hier bespreken, zeker gezegd kan worden, dat alle menschen vermoeid en belast zijn, toch houden we vol, dat ze niet vermoeid en belast zijn in den zin, waarin de Heiland hun ruste belooft, dat is, in den waren geestelijken zin des woords. Ofschoon dus deze roeping des Heilands wel tot allen komt, die het Evangelie hooren, toch toont een iegelijk hoorder dezer roeping door te komen of niet te komen of hij vermoeid is van de zonde dan wel de zonde bemint. Door de roeping komt er scheiding. En in de roeping noemt de Heiland de zijnen bij name. Zij komen en ontvangen de ruste, die er overblijft voor het volk van God.

Dit geheel particulier karakter van den tekst wordt ten slotte door het wijdere en door het onmiddellijke verband zeer kennelijk bevestigd. In het wijdere verband spreekt de Heiland van twee soorten van menschen uit het oogpunt van hunne houding tegenover de prediking van het Koninkrijk der hemelen. De eene klasse zijn de geweldigen, die het Koninkrijk der hemelen, reeds sedert de dagen van Johannes den Dooper, met geweld nemen. Het maakt hun geen verschil, wie het Evangelie des Koninkrijks verkondigt. Zij gaan zeker in. Zij hebben op dat koninkrijk lang gewacht. En nu Johannes verkondigt, dat het nabij gekomen is, door zijne prediking de deur als het ware op een kier zet, dringen zij om in te gaan. En ook als Jezus komt en hetzelfde verkondigt, toonen ze zich dezelfde geweldigen, die begeerig zijn om in te gaan. Maar tegen-

over dat geestelijk sterke geslacht was er ook een ander geslacht, dat de Heiland vergelijkt bij de kinderen, die op de markten zitten en hunne gezellen toeroepen: wij hebben u op de fluit gespeeld en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen en gij hebt niet geweend. Zij staan altijd scheef tegenover het koninkrijk der hemelen en gaan nooit in. Zij vinden altijd een verontschuldiging voor hunne weigering om in te gaan. Bij Johannes stonden ze te fluiten en ze wilden, dat hij zou dansen; maar de Dooper was een Nazireër en kon niet dansen. Hij kwam noch etende, noch drinkende. En toen Johannes niet danste op hun gefluit, zeiden ze van hem, dat hij een duivel had. Wie kon het ook in de woestijn uithouden bij sprinkhanen en wilde honig? Maar toen Jezus kwam, die geen Nazireër was, die door de wereld niet kon worden overwonnen, maar gekomen was, om haar te overwinnen, die daarom kwam etende en drinkende, stonden ze bij Hem klaagliederen te zingen en wilden, dat Hij zou weenen. En toen Jezus bleef eten en drinken, zeiden ze van Hem, dat Hij een vraat en wijnzuiper was, een vriend van tollenaars en zondaren. Intusschen gingen ze, noch op de prediking van Johannes, noch op die van Jezus in. En dan volgt de aankondiging van het oordeel over dat ellendige geslacht, zooals het vooral tot openbaring gekomen was onder de prediking van Jezus en Zijne vele werken te Kapernaum, te Chorazin en Bethsaïda. En wat het onmiddellijke verband betreft, daar resumeert de Heiland als het ware die tweeerlei uitwerking van Zijne prediking, openbaring en

verberging, en klimt er mee op in dankzegging tot den Vader, aan Wien Hij die tweeërlei vrucht toeschrijft. Het is al naar het welbehagen des Vaders: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen *verborgen* hebt (en dat wel onder en door de prediking van Christus) en hebt ze den kinderkens *geopenbaard*. Ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor U. In het licht van dit verband, Heyns zal het mij toestemmen, vervalt zelfs de mogelijkheid om in vs. 28 plotseling te denken aan een algemeen, welgemeend aanbod van genade en zaligheid.

In Jes. 55:1, 2, waarop de professor ook wijst, hebben we het te doen met een soortgelijken tekst als Matth. 11:28. We achten het dan ook niet noodig in den breede hierop in te gaan.

Wat betreft II Cor. 5:20, we hebben er reeds eerder op gewezen, dat de Engelsche vertaling hier ongetwijfeld de voorkeur verdient: "be reconciled to God," "weest met God verzoend." Dit is in de eerste plaats in overeenstemming met den vorm van het oorspronkelijke woord hier gebezigd; maar houdt zich, in de tweede plaats, ook beter aan de idee der verzoening. Het: "laat u met God verzoenen" geeft den indruk, alsof de verzoening eigenlijk een werk is, dat tot stand komt door God en den mensch beide. Er zijn dan twee partijen, die zich met elkander verzoenen, juist zooals dat het geval is onder menschen. Nu is God reeds verzoend, laat gij u nu ook verzoenen met God, zooals God Zichzelve met u heeft verzoend en de verzoening is

een voldongen feit. Zoolang als gij u niet laat verzoenen is de verzoening slechts van één kant klaar; ze is dan niet volkomen. Maar als gij u met God laat verzoenen, is de vrede gesloten. Of, indien men het niet zoo voorstelt, komt men toch met de voorstelling, dat God u wel verzoenen wil; als gij u nu ook verzoenen laat, iets, waartoe God u dan bidt door het Evangelie, wordt gij daadwerkelijk verzoend met den Allerhoogste. Doch geen van deze voorstellingen is naar de Schrift. *God is in de verzoening Zijn eigen partij.* Zoo is het ook met Gods Verbond in het algemeen. Er wordt geen verbond gesloten tusschen God en den mensch. God is immers GOD! De mensch is nooit partij tegenover God. Gods verbond is louter Godes. En Hij richt Zijn verbond op met wie Hij wil. Met de verzoening is het niet anders. God en de mensch verzoenen zich niet met elkander. Wie dat zou zeggen, zou daarmee openbaren, dat hij er niets van verstond, zou bovenal toonen, dat hij niet verstaat, dat God GOD is. God verzoent. En Hij verzoent niet Zichzelve, maar den zondaar, Zijn volk. En die verzoening is de uitdelging der schuld door voldoening aan het recht Gods tegenover de zonde, in het bloed des kruises. Ze is dan ook een voldongen feit door den dood en de opstanding van Christus. Of iemand met God verzoend is, hangt niet aan hem, maar alleen aan zijn in-zijn in Christus die voor ons gestorven en opgewekt is. En op grond van dat objectieve feit der verzoening komt God nu, niet met een aanbod van verzoening tot alle menschen, maar met de ernstige roeping,

met de bede tot Zijn volk: weest met Mij verzoend! De verzoening is een voldongen feit, want Ik heb u verzoend in Christus; geloof nu toch Mijn woord der verzoening, dat Ik in de apostelen gelegd heb en ga ook voor uw bewustzijn en met heel uw leven door het geloof in die verzoende betrekking in! Laat die verzoening geheel uw leven beheerschen, zoodat gij niet meer uzelf leeft, maar Dien, Die voor u gestorven en opgewekt is! Want, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel. Het oude is voorbij gegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.

Als prof. Heyns nauwkeurig het verband van dezen tekst leest, zal hij met deze verklaring moeten instemmen. Immers schrijft de apostel hier aan de gemeente. Dit mag niet over het hoofd worden gezien. Dit staat in het verband zelfs nadrukkelijk op den voorgrond. Het gaat in het verband juist over het licht, waarin de apostel de gemeente beschouwt en waarnaar hij haar beoordeelt. Het is het oordeel, dat bepaald wordt door de liefde van Christus tot Zijne gemeente. Die liefde dringt hem tot dit oordeel, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. Die *allen* zijn de uitverkorenen (vs. 15). Dat zal Heyns mij toestemmen, wil hij niet geheel de dwaling van een *Christus pro omnibus* aanvaarden. Welnu: Hij is voor allen gestorven, opdat zij niet meer zichzelf, maar Hem zouden leven, Die voor hen gestorven en opgewekt is. Daarom oordeelt de apostel, dat de gemeente moet worden beschouwd als de vergadering van nieuwe schepselen, het oude is voorbij gegaan, het is

alles nieuw geworden. Dat dit niet geldt voor allen, hoofd voor hoofd, die tot de Kerk op aarde behooren, doet aan dit oordeel over de gemeente niets af of toe. De apostel kent niemand naar het vleesch. Welnu, al deze nieuwe dingen zijn uit God en vinden hun grondslag in de verzoening. Want God was in Christus de wereld (hier de uitverkoren wereld uit alle natiën) met Zichzelve verzoenende (niet Zichzelve met de wereld), hunne zonden hun niet toerekenende. De verzoening, dat is de vaste grondslag der prediking, is een voldongen feit. En omdat Hij het woord der verzoening in de apostelen heeft gelegd, daarom moeten de apostelen die verzoening prediken en op grond er van tot de gemeente komen en tot allen, die de Heere er toe roepen zal, met de liefelijke bede: Weest met God verzoend! Ook naar het verband dus hebt ge hier een zeer particuliere grondslag in de verzoening, een zeer particuliere bede Gods tot Zijne gemeente op grond van dié verzoening, en een zeer particuliere uitkomst: de uitverkorenen gaan door Goddelijke genade in de verzoening in door het geloof en worden nieuwe schepselen.

Dit wil, dat spreekt vanzelf, niet zeggen, dat de verkondiging van de verzoening en de bede Gods om in die verzoening in te gaan, niet door anderen dan de verkorenen wordt gehoord. De verkondiging van de particuliere verzoening, de eisch Gods tot bekeering, is algemeen, of althans gemeen. Dit hooren van de algemeene verkondiging der verzoening dwingt ook tot een antwoord. En het negatieve antwoord van den natuur-

lijken mensch: ik wil niet met God verzoend zijn! verzwaart ook zijn oordeel, want het brengt tot openbaring het vreeselijk karakter der zonde als vijandschap tegen God. Doch dit verandert aan het feit niet, dat ge hier geen algemeen aanbod welgemeend van Godswege hebt, waarin Hij aan alle menschen aanbiedt om hen met Zichzelfen te verzoenen, maar de verkondiging van een zeer particuliere verzoening, op grond waarvan de gemeente ingaat in de zaligheid.